ცნობის ფურცელი

VII წ. ყოველ-დღიური გამოცემა 1901 პარასკევი, 1 ივნისი № 1481

[გ]აზეთის ფასი: წლიწადში—6 მან., თვეში—75 კაპ., ცალკე ნომერი—3 კაპ., ფასი განცხადებისა: [ჩვე]ულებრივი სტრიქონი „პეტიტით“ პირველ გვერდზე—10 კ. მეოთხეზე—5 კაპ.

[ხე]ლის-მოწერა და დასაბეჭდი განცხადებანი მიიღება: „მოამბის“ და „ცნობის ფურცლის“ რედაქციაში [ვა]ნქის ქ., № 27, წერა-კითხვის გამავრც. საზოგ. კანცელარიაში და წიგ. გამომც. ქართველთა ამხანაგო[ბ]ის ჯიხურში (ქვაშვეთის ეკკლესიის პირდაპირ).

ხელ-მოუწერელი წერილები არ დაიბეჭდება.—დასაბეჭდი წერილები რედაქციის სახელობაზე უნდა გამოიგზავნოს.—პირისპირ მოლაპარაკება რედაქციასთან შეიძლება ყოველ დღე, კვირა-უქმეების გარდა, 11 საათიდან 1-ლ საათამდე.

რედაქციის კანტორა იმყოფება ვანქის დიდ ქუჩაზე, მარტიროზოვის სახლში, № 27.

ფოსტის ადრესი: Тифлисъ, въ редакцію „Цнобисъ-Пурцели“—„Моамбе“. ტელეფონი № 372.

ტფილისის კერძო
სამკურნალო
მიხეილ გედევანიშვილისა.
ავადმყოფებს იღებენ ყოველ დღე, კვირა უქმეების გარდა,
დილით:
ვ. [.] ჭიჭინაძე — კბილის სნეულებანი 8—[1]0 საათამდე.
მიხეილ ა. გედევანიშვილი — ნერვებისა და [..]მელი ელექტრობით — 9—10 ს.
ნ. [.] მუდინი — ყურისა, ყელისა და ცხვირი[ს] — 11—12 საათამდე.
ი. [.] ახალშენიშვილი — კბილის სნეულებანი — 10-12 საათამდე.
ა. ნ. მატილოვი — თვალისა 11—12 ს.
ექიმქალი მ. ს. ბაქრაძე-ბავშვებისა 11—12 ს.
დ. [.] გედევანიშვილი — ნერვებისა და შინაგანი — [1]2—1 საათამდე.
მ. გ. ფეოდოროვი შინაგანი და საბავშვო — 12 ს.
ვ. [.] მარკევიჩი — სადოსტაქრო — 12½—1½ საათამდე, სამშაბათობით 3—4 საათამდე.
ი. დ. ბეკთაპეკოვი — სიფილისისა, კანისა და [ს]აშარდე—1½—2 საათამდე.
საღამოთი:
ი. ნ. თუმანიშვილი — ქალთა სნეულებანი — 5—6 საათამდე.
ა. ა. ელოგოლოვი. — შინაგანი (სტომაქის ავადმყოფობანი) და მიკრო-ქიმიური გამოკვლევანი. — 5-6 საათზე.
გ. მაღაშვილი — კვირაობით — 10—12 ს.
სამკურნალოს აქვს საწოლი ოთახები.
ფასი რჩევისა და დარიგებისა 50 კ.; ოპერაციები — მორიგებით. კრაოტი 4 მან. დღე და ღამეში. ერთ კრაოტი ღარიბთათვის უფასოდ.
ადრესი: კუკია, ნიკოლოზის ქუჩა, სახლი [გ]აგიაშვილისა, № 21 (ვარანცოვის ძეგლის პირდაპირ). ტელეფონი № 274. (წლ.)

დეპეშები

(„რუსეთის დეპეშათა სააგენტოსაგან“)

30 მაისს.

კილი. გემთ საშენებელ ადგილს „გერმანია“-ზე, როცა ხირაჩოებს შლიდნენ, რათა, როგორც განზრახული იყო, ახალი გემი ზღვაში ჩაეშვათ, ხე გადმოვარდა და ორი მუშა მოკლა; სამი მძიმედ დაშავდა. ცუდი ამინდების გამო გემის ზღვაში ჩაშვება სალამოსთვის გადიდვა.

პეკინი. ელჩების პირველ სხდომის დროსვე, ამერიკის ელჩი როკგალლი წინადადებას შეიტანს, რომ საკითხი საზღაურის შესახებ ჰააგის სამედიატორო სასამართლოს გადაეცეს გადასაწყვეტადაო. ელჩების უმეტესობა ამ გეგმის წინაამდეგია; პირიქით, ელჩები იმ აზრისანი არიან, რომ მომავალ ათი დღის განმავლობაში ყველაფრის მოწესრიგება შეიძლებაო. ამავე დროს ელჩებს აშურებენ ჩქარა გადასწყვიტონ რამე ამ საკითხის თაობაზე; იქნება იმიტომ აჩქარებდნენ, რადგანაც ჯარები წასასვლელად ემზადებიან და იმპერატორის სახლობას განზრახვა აქვს პეკინში დაბრუნდეს.

პეკინი. როკგალს ამ ბძანების თარგმანი აქვს ხელში, რომლიდანაც, თითქო, სჩანს, რომ პეკინის აღკრძალულ ნაწილში ბიბლიოთეკა იმპერატორის სასახლის ბძანებით იყო დამწვარი და არა შეხისაგან. ამ ბრძანებაში სწერია, რომ ყველა არხივები უნდა მოისპოსო. ცეცხლი, ალბად, ამ ბძანების მიღების შემდეგ მეორე დღეს გაჩნდა; ცინი და ლიხუნჩანგი უარჰყოფენ ამ ბძანების სინამდვილეს.

პარიზი. აქციონერების საზოგადო კრებამ „ფიგარო“-ს დროებით ადმინისტრატორად პრესტი დანიშნა. პრესტს უნდოდა, რომ სალამოთი თავისი თანამდებობის აღსრულებას შესდგომოდა, მაგრამ პერივიემ წინააღმდეგობა გაუწია და გამოაცხადა, რომ მხოლოდ ძალას დაემორჩილება. პრესტმა განკარგულება მოახდინა, რომ რედაქციაში ყველაფრისათვის ბეჭედი დაეკრათ; ამის მიუხედავად, „ფიგარო“ მეორე დილითაც, როგორც ყოველთვის, პერივიეს რედაქტორობით გამოვიდა.

ჰელსინგფორსი. 29 მაისს, სალამოთი, ძლიერი ცეცხლი გაჩნდა საქონლის საწყობებში. ცეცხლი რენლუნდის ფირმის განყოფილებას წაეკიდა. აქ ბევრი ცემენტი, ყვითელი სამღებრო ქვა და კანათები ეწყო. ზარალი 300,000 მარკას აღემატება. ცეცხლის გაქრობას სვეაბორგის ფლოტის როტა ჰშველოდა.

ულეაბორგის საწყობების დაწვამ 1.700,000 მარკის ზარალი მისცა დამზღვევ საზოგადოებათ. რუსეთის საზოგადოებათ ზარალი არ მოსვლიათ.

ხარკოვი. ესპანიური გარეცხილი მატყლი ათას ფუთამდე იქნება ბაზარში; გაურეცხავი მატყლი 12,000 ფუთამდე იქნება მოტანილი. კლეიმენოვის საწყობებში ყველა ადგილები უკვე ქირითაა გაცემული. დიდ ხალხს მოელიან.

ოდესსა. 30 მაისს ოლქის სასამართლოში დანიშნულია პეტრე მალიშევის საქმის გარჩევა. საქმის გარჩევაში ნაფიცი მოსამართლეებიც იღებენ მონაწილეობას. მალიშევს აზნაურთა ვოლოდკოვიჩის და გორიჩის მოკვლა ჰბრალდება. ეს ბოროტმოქმედებანი სხვა და სხვა დროსაა ჩადენილი, სამხრეთ-დასავლეთის რკინის გზის მატარებლების ცალკე კუპეებში. ას მოწმედეა დაბარებული. საქმის გარჩევა ორ დღეს გასტანს.

(საღამოს დეპეშები იხილე მე-4 გვერდზე.)

ჟურნალ-გაზეთებიდან

ინგლისი. «პარი ნუველ»-ის ლონდონელი კორესპონდენტი იუწყება: ინგლისის მთავარი შტაბი ცდილობს ამ ჟამად, რომ ლონდონი გაამაგროს იმ შემთხვევისათვის, თუ, ვინიცობაა, რომელიმე უცხოელი ჯარი დაეცა ინგლისს. გამაგრების გეგმა ჯერ კიდევ უთქმელად შეადგინა. ლონდონის გარეშემო ისეთივე სიმაგრეები უნდა აშენდეს, როგორებიც პარიზის გარეშემო აშენებული. ლორდი რობერტსი შურობს ეხლა, რომ ეს გეგმა აღსრულებაში მოიყვანოს. საყურადღებო ის არის, რომ ამ სამხედრო სიფრთხილის ღონისძიებათა მიღება მეტად სწყინთ ლიბერალებს. ესენი ამტკიცებენ, რომ ინგლისი თანდათან კონტინენტალური სახელმწიფოების ყველა სამხედრო წეს-რიგს შემოიღებს; ლონდონის გამაგრებას, ალბად, სავალდებულო სამხედრო სამსახურიც მოჰყვებაო. ესაა აუცილებელი ნაყოფი ჩემბერლენის პოლიტიკისაო.

✡ იმავე სააგენტოს ცნობით, ინგლისის ქვანახშირის მრეწველნი მეტად შეშინებულნი არიან შემდეგის ამბით: ვიდაც გერმანელ მეცნიერს საშუალება აღმოუჩენია, რომ ქვა-ნახშირი, როგორიც უნდა იყოს, შეიძლება უბოლოდ და უმჭვარტლოდ დაიწვასო. ცნობილია, რომ ინგლისის ნახშირს არავითარის კონკურენციისა არ ეშინოდა აქამდე და ყველგან საღდებოდა სწორედ იმიტომ, რომ, როცა იწვის, მეტად ცოტა ბოლსა და მჭვარტლს იძლევა. თუ ხსენებული ამბავი ნამდვილი გამოდგა, მაშინ, ინგლისელ მრეწველების ფიქრით, გერმანული აღმოჩენა ინგლისის ქვა-ნახშირით ვაჭრობას უფრო დიდს ზარალს მოუტანს, ვინემ ბოქს-ბიჩ-ის მიერ დაწესებულმა გარდასახადმა მოუტანაო.

საფრანგეთი. 22 მაისს, დეპუტატთა პალატა მთავრობის კანონ-პროექტის განხილვას

ფელეტონი

მცირე შენიშვნა

[ქუ]თაისის სათავად-აზნაურო სკოლის სამზრუნველო კომიტეტის მოღვაწეობის შესახებ.

„ქ. შ. წერა-კითხვის გამავრცელებელი[ს] [სა]ზოგადოების“ გამგეობას ქუთაისის სათა[ვად]ის სათავადაზნაურო სკოლის მეთვალ[ყ]ურედ ჰყავს არჩეული ადგილობრივი „სა[მზ]რუნველო კომიტეტი“, რომლის უფლე[ბა]-მოვალეობანი, თანახმად გამგეობის მიერ [შე]დგენილ ინსტრუქციისა, ფრიად რთული [დ]ა დიდმნიშვნელოვანია. სკოლის მთელი [მ]ეურნეობის მართვა გამგეობას კომიტეტს აქვს მიბარებული, საზოგადოების [გა]მგეობა კი წარმოებს სამოსწავლო ნაწილს, ხოლო კი სამზრუნველო კომიტეტს თვალსაჩინო უფლებები აქვს მინიჭებული, ასე, რომ სამზრუნველოს უფლება-მოვალეობანი სკოლის მართვა-გამგეობის საქმეში ფართო ფარგლებითაა შემოხაზული და ამიტომ მოსალოდნელიც იყო, რომ სამზრუნველო ამ ფსებით ისარგებლებდა ინსტრუქციის მიერ მინიჭებულ უფლებებით და სკოლის კეთილდღეობის საქმეს სასურველ ნიადაგზე დაამყარებდა. სამწუხაროდ, სამზრუნველო კომიტეტმა სრულიადაც ვერ გაამართლა ეს იმედი და თავისი ხანგრძლივი მოქმედების ასპარეზზე სრულიად „უზრუნველობის“ გზას დაადგა, რითაც სკოლის კეთილ წარმატების საქმე მეტად შეაფერხა. აგერ რამდენი ხანია სკოლა არსებობს და მისი ნივთიერი მდგომარეობა ოდნავაც არ გაუმჯობესებულა.

სკოლა, დაარსებიდანვე, ადგილობრივი ბანკის საშუალებით ინახება, ბანკია ერთადერთი წყარო, რომელიც ასაზრდოვებს სკოლას და ღმერთმა ნუ ჰქმნას, რომ ეს წყარო მოესპოს, თორემ თვით სკოლის არსებობაც უმალვე მოისპობა. სამზრუნველო კომიტეტი რომ ენერგიულად მოჰკიდებოდა თავის პირდაპირ მოვალეობის აღსრულებას, იგი თითქმის მეოთხედი საუკუნეს განმავლობაში უთუოდ რაიმე საიმედო წყაროს გამოსძებნიდა სკოლის არსებობის უზრუნველ საყოფად და მის „ყოფნა-არ ყოფნას“ ბანკის ანგარიშის ცვალებად ციფრებზე არ დაამყარებდა. სამზრუნველო კომიტეტს სკოლის დაარსებიდან აქამომდე რამდენიმე ათასი თუმანი აქვს გადახდილი სკოლის სახლის ქირა, მაშინ, როდესაც მაინცა და მაინც საძნელო არ იყო სკოლისათვის საკუთარი ბინა გაეჩინა. სამზრუნველოს რომ ენერგიული მოქმედების უნარი არ დაეკარგა, მართლაც, საკუთარი შენობის შეძენა განა ასე საძნელო იყო! ადგილობრივი საზოგადოება სკოლას დიდის თანაგრძნობითა და იმედებით შეჰყურებს და, მაშასადამე, სამზრუნველო კომიტეტი, როგორც კოლლეგიური დაწესებულება, თუ ენერგიულად შესდგომოდა საქმეს, დღეს დღეობით სკოლას საკუთარი შენობა ექნებოდა.

თუ კი კერძო პირები ორმოც-სამოც ათას მანეთს აგროვებენ ამგვარი მიზნისათვის, ნუ თუ მთელი კოლლეგია ვერ შესძლებდა ამავეს, მით უმეტეს, როცა საზოგადოების თანაგრძნობა და სიმპატია მათ ეკუთვნის.

როგორც „ივერიის“ კორესპონდენტი ბ-ნი ქუთათური იუწყება, ქუთაისის „ბანკის საზოგადო კრებას ოთხჯერ გადაუწყვეტია სკოლისათვის საკუთარი შენობის შეძენა“. თუ ეს ცნობა სიმართლეს მოკლებული არ არის, რა მოუვიდა სამზრუნველო კომიტეტს, რომ ვერ ისარგებლა ამ ღირს-შესანიშნავის გარდაწყვეტილებით და სკოლას მზა-მზარეული თანხით საკუთარი ბინა ვერ მოუპოვა. განა ამაზე მეტი დაუდევრობა შესაძლოა! განა ამის შემდეგ სამზრუნველოს რაიმე აქტიურ მოქმედებაზე შეიძლება ლაპარაკი! ჩვენ კი ჩვენის მხრით ამას ვერ გავბედავდით, ხოლო ხსენებულ „ივერიის“ კორესპონდენტს რომ ჰკითხოთ, გულახდილად გიპასუხებთ: ქუთაისის და სენაკის სკოლის სამზრუნველო კომიტეტს დიდი და დიდი მოღვაწეობა მიუძღვისო. ამ აზრის დასამტკიცებლად ბ-ნი კორესპონდენტი უჩვენებს, ვითომც სამზრუნველოს თავის მეცადინეობით შეეძინოს სენაკის სკოლისათვის საკუთარი შენობა. „საწყალ კაცს ქვა აღმართში მიეწიაო“—რომ იტყვიან, სწორედ ეგ არის. სენაკის სკოლის შენობის შეძენის ისტორია ბ-ნ ქუთათურ კორესპონდენტს კარგად უნდა მოეხსენებოდეს და თუ ამას განზრახ ხელს არ აფარებს, მაშინ ჩვენ ვაუწყებთ, რომ დაბა ძველ-სენაკში თუ სამსონ ყიფიანის თავდადებული მხნეობა და ენერგია არა, სამზრუნველო კომიტეტი იქაც ისეთ შენობას „წამოჭიმავდა“, როგორიც ქუთაისში.

სკოლის კეთილად წარმართვის საქმე, უმთავრესად, დამოკიდებულია ამავე სკოლაში მოღვაწე პირთა ნივთიერად უზრუნველ-ყოფაზე. სამზრუნველო კომიტეტს დღემდის ვერ შეუქმნია სკოლაში ისეთი პირობები, რომ მასწავლებლების ნივთიერი მდგომარეობა, მათი აწმყო და მომავალი რაიმე სანუგეშო სურათს წარმოადგენდეს. ოცი ოცდახუთი წლიწადი კაცმა სწიოს მასწავლებლობის მძიმე უღელი და შემდეგ ღვთის ანაბარად დარჩეს გარიყული, ვგონებ, ვერაფერი კარგი საქმეა. ღმერთმა ნუ ჰქმნას და რომელიმე ამ სკოლაში მოღვაწეთაგანი გარდაიცვალოს, ვინ უნდა ასაზრდოოს მათი ცოლშვილი! განა სამართალი მოითხოვს, ოცი ოცდა ხუთი წლის შრომა დაუჯილდოვებელი დარჩეს! აი, ამ საყურადღებო საგნის შესახებაც კომიტეტს არავითარი ზრუნვა არ გამოუჩენია მაშინ, როდესაც ადვილად შესაძლებელი იყო საპენსიო წესდება შეემუშავებინა და თვით მასწავლებლების ჯამაგირიდანაც ორიოდე გროში გადაენარჩუნებინა „შავი დღისათვის“. სკოლაში სწავლის წარმატების საქმეს მეტად ხელს შეუწყობდა პანსიონის დაარსება, მაგრამ სამზრუნველო კომიტეტს ამ საჭირო საგნის შესახებ სრულებით არ უზრუნია და სკოლასთან დღესაც არ არსებობს პანსიონი.

შეუდგა. ეს კანონ-პროექტი მუშების საპენსიო კასებს შეეხება. კამათი კომისიის მომხსენებელი წევრის გიესსის სიტყვით დაიწყო. გიესსმა ჯერ ისტორიულად განიხილა ეს საკითხი და მოიხსენია, თუ რა მდგომარეობაშია მუშების პენსიების საქმე სხვა და სხვა განათლებულ ქვეყნებში; შემდეგ განაცხადა, რომ კომისიამ ისეთის წეს-რიგის დამყარება არჩია ამ საკითხის გადასაწყვეტად, რომ საპენსიო კასის თანხის შესადგენად, როგორც თვით მუშებმა უნდა შეიტანონ ფული, აგრეთვე საქმის პატრონებმაც; ამას გარდა სახელმწიფომაც შემწეობა უნდა მისცეს კასსას.

ყოველს მუშას, რომელიც კი 65 წლისაზე ნაკლები ხნისა იქნება, სამუშაო დღიური ქირიდან, თუ ეს ქირა 2 ფრანკს არ აღემატება, 5 სანტიმს დაუჭერენ, თუ ქირა 2 ფრ. აღემატება—10 სანტიმს და თუ 5 ფრანკს აღემატება, მაშინ 15 სანტიმს დაუჭერენ. შესაფერ ფულს საქმის პატრონიც შეიტანს. ეს ფული სახელმწიფო კასსაში უნდა შეიტანონ; კასსა ამ ფულით სახელმწიფო, ანუ ადგილობრივ სარგებლიან ქაღალდებს იყიდის. როცა კი 55 წლისა გახდება, ყოველ მუშას უფლება აქვს პენსია მიიღოს იმ ფულის დაგვარად, რომელიც თითონ მუშას და საქმის პატრონს აქვთ შეტანილი. თუ ვინიცობაა მუშაობა ვეღარ შეიძლო, მუშას შეუძლიან პენსია მოითხოვოს წელიწადში 200 ფრანკი და სამზინა თავის თავზე კისრულობს დანაკლისი ფულის შევსებას, იმ შემთხვევაში, თუ მუშას სულ მცირედ 2000 დღის განმავლობაში შექონდა ფული. მუშები, რომლებიც 65 წლისა შესრულდებიან იმ დროსთვის, როცა ეს კანონი ძალაში შევა და რომლებსაც, მაშასადამე, საპენსიო კასსაში არაფერი არ ექნებათ შეტანილი, მიიღებენ პენსიას არა უმეტეს 100 ფრანკისა წელიწადში, თუ დაამტკიცებენ, რომ 30 წელიწადი უმრომიათ; ამ გვარი პენსიების მისაცემად სახელმწიფო წელიწადში 15 მილიონ ფრანკს გადასდებს. ამდენისამე პენსიის უფლება ექნებათ იმ მუშებსაც, რომლებიც ეხლა 65 წლისაზე ნაკლები ხნისა არიან, მაშინ, რასაკვირველია, როცა ამ ხნისა გახდებიან. თავდაპირველად სახელმწიფოს ამ პენსიების მისაცემად წელიწაში 7 მილიონი ფრანკის გადახდა დასჭირდება; მე-18 წელს ეს ხარჯი 90,000,000 ფრანკამდე ავა, ხოლო შემდეგ კი თან და თან მოაკლდება იმის დაგვარად, რამდენიც მუშებისა და საქმის პატრონთა მიერ ფული მოგროვდება და საშუალოდ წელიწადში 45 მილიონ ფრანკზე დადგება. ეს კანონ-პროექტი ყველა მუშებს შეეხება, როგორც სამრეწველო და სავაჭრო საქმეებში მომუშავეებს, ისე სოფლის მეურნეობის მუშებსაც.

ავსტრ-უნგრეთი. შემოდგომაზე წარმომადგენლები უნდა აირჩიონ ბოჰემიის სეიმში, რომელსაც ავსტრიის ყველა სხვა სეიმებზე უფრო დიდი მნიშვნელობა აქვს. პარტიები უკვე ემზადებიან ამ არჩევნისათვის; ყველას ეშინიან, ვაი თუ უკიდურესმა პარტიებმა გაიმარჯვონო; გერმანელ პროგრესისტებს, რომლებიც ბოჰემიის განაპირა მაზრებში აქნობამდე ბატონობდნენ, გერმანელნი ნაციონალისტები ემუქრებიან, ხოლო მლადოჩეხებს—ჩეხი ნაციონალისტები და გლეხი-აგრარიები. ყველა ეს პარტიები უკვე ემზადებიან საარჩევნო ბრძოლისათვის; დიდი მამულების პატრონი გერმანელები, რომლებსაც წარმომადგენლები არა ჰყავთ ბოჰემიის სეიმში, ცდილობენ რამენაირად შეურიგდნენ ჩეხის მებატონეებს, რათა სეიმში თავიანთ წარმომადგენლების არჩევა შეიძლონ. ჰფიქრობენ, რომ ჩეხი მებატონეები გერმანელ მებატონეებს თავიანთ წარმომადგენლების ნაწილს დაუთმობენ ნება-ყოფლობითო; მაგრამ ეს რომ მოხდეს, მაშინ ჩეხები თავიანთ უმეტესობას დაჰკარგვენ სეიმში, რადგანაც ამ უმეტესობას მლადოჩეხები და ჩეხი მებატონეები შეადგენდნენ. ამიტომ ჩეხი მებატონეები გადაჭრით უარჰყოფენ იმ ცნობას, ვითომც მათსა და გერმანელებს შუა შეთანხმება და მორიგება მომხდარიყოს; ისინი ამტკიცებენ, რომ ასეთი შერიგება შეუძლებელია, ვიდრე ბოჰემიის ერებს შუა საზოგადო კომპრომისი არ ჩამოვარდებაო.

✿ ტახტის მემკვიდრის ფრანც-ფერდინანდის ახალი ძმა, ერც-ჰერცოგი ოტტონი ამ მოკლე ხანში პრაგაში დასახლდება. როგორც ისმის, როცა პირველ მინისტრს კერბერს ურიგდებოდნენ, მლადოჩეხებს, სხვათა შორის, ისიც მოუთხოვნიათ, რომ იმპერატორის სახლობის ერთერთმა წევრმა ჩეხის სატახტო ქალაქში იცხოვროსო. ადრე, გერმანელების ობსტრუქციის დროს, გერმანელი ერის გულიც ამნაირივე ხერხით მოიგო მთავრობამ: ერც-ჰერცოგი ფრანც-ფერდინანდი კარლსბადში გაჩნდა და გერმანელების ოპპოზიცია შესუსტა. ამნაირადვე ერც-ჰერცოგი ოტტონის მოსვლამ პრაგაში ჩეხების ერი უნდა დაამშვიდოს. როგორც კერბერი, ისე მლადო-ჩეხები, მეტადრე შემოდგომისათვის დანიშნული არჩევნების გამოისობით, ერთნაირად დაინტერესებულები არიან, რომ ჩეხ-რადიკალებს ნიადაგი გამოაცალონ. იმპერატორის წასვლამ პრაგაში და ერც-ჰერცოგის დაბინავებამ ჩეხის დედა-ქალაქში ჩეხების ეროვნული თვით-მოყვარეობა უნდა დააკმაყოფილონ და ის ეროვნული უპირატესობანი დაავიწყებინონ, რომლებიც ჩეხებს ჩამოერთვა, როცა გრაფი ბადენის განკარგულება ენების შესახებ გაუქმდა. მაგრამ ბევრი სამართლიანად ჰფიქრობს, რომ ეს ხერხი ვერ გასჭრის, ვერ იქონიებს სასურველ გავლენას შეგნებულ და გონება-გაღვიძებულ ჩეხის ერზედაო.

იტალია. გაზ. «ინფორმაციონე»-ი გაკვირვებულია იმ საოცარი მხნეობით, რომელსაც რომის პაპი იჩენს მიუხედავად თავისი ხნოვანებისა. ამ გაზეთის სიტყვით, ამ ჟამად პაპი ეპისტოლეს ამზადებს, რომელშიაც დაარიგებს კათოლიკებს, თუ ეხლანდელი საზოგადოებრივი წესწყობილების მტრებს როგორ მოექცნენ. ეპისტოლე თავდაპირველად პაპი პიი მე-IX-ს ბრძანებას ეუქმებს, რომლითაც კათოლიკებს საზოგადო არჩევნებში მონაწილეობის მიღება აღკრძალული ჰქონდათ. ამას გარდა, ამას წინად წმინდა მამამ წერილი მისწერა თოხს ესპანელ ეპისკოპოსს და დაარიგა, თუ როგორ დაიცვან კათოლიკე ეკკლესია ისპანიაში.

გერმანია. პოლონელთა მოსახლეობის წარმომადგენლებმა კრება მოახდინეს ქ. პოზნანში, რათა პოლონური ენის სწავლების შესახებ მოელაპარაკნათ. ცნობილი პოლიტიკური და საზოგადოებრივი მოღვაწის გრაფ იოსებ მიცელსკის ვრცელი სიტყვის შემდეგ, კრებამ დაადგინა შემდეგი რეზოლიუცია გაუგზავნოს პრუსიის საერო განათლების მინისტრს: «მოსწავლე ახალგაზრდობის მამებისა და მზრუნველების სახელით, და აგრეთვე ქ. პოზნანისა და მთელი პოზნანის საგრაფოს სახელით, უმდაბლესად ვსთხოვთ თქვენს აღმატებულებას, როგორც პრუსიის საზოგადო განათლების ხელმძღვანელს, შემდეგი განკარგულებანი მოახდინოთ: 1) გიმნაზიებში უნდა აღდგენილ იქმნას პოლონური ენის სწავლება, გიმნაზიის კურსის შესაფერად; 2) ამ საგნის სწავლება ისეთ პირებს უნდა მიენდოს, რომლებიც ამისათვის კარგად იქნებიან მომზადებულნი და 4) ყველა გიმნაზიებში პოლონელ გიმნაზიელებისათვის პოლონური ბიბლიოთეკები უნდა გაიხსნას».

ახალი ამბავი

✦ გავახსენებთ ჩვენს მკითხველთ, რომ დღეს, 1 ივნისს, საღამოს, ქართველ თავად-აზნაურთა თეატრში, დანიშნულია ქართულ დრამატიულ საზოგადოების წევრთა საგანგებო კრება.

✦ უმაღლესად ბრძანებულია [illegible] წლიდან ლაზარევის მოსკოვის ინსტიტუტში [illegible] წავლიან ახალი [illegible] დიანთა კანონ-მდებლობას.

✦ პეტერბურგიდან გვწერენ, რომ [illegible] თო დეპარტამენტმა უკვე დაასრულა [illegible] დაამტკიცა ბაქოს ნავთის მრეწველთა [illegible] მუშების დაზღვევის პროექტი, რომელი[illegible] შეიმუშავა ნავთის მრეწველთა საბჭომ. პრ[illegible] ექტს მალე განიხილავს მინისტრთა საბჭო[illegible] შემოდგომაზე კი ის წარედგინება სახელ[illegible] წიფო საბჭოს.

✦ „კავკაზ“-ის სიტყვით, კავკასიის უმ[illegible] ლლეს ადმინისტრაციას შეუწყნარებია[illegible] თის ქალაქის მმართველობის შუამდგომ[illegible] ლობა სათადარიგო თანხიდან 53,959 მან[illegible] თის სესხად აღების შესახებ ქალაქის ზო[illegible] გიერთ ვალის მოსაშორებლად.

✦ ხმა არის, რომ ამ ზაფხულს კავკასი[illegible] მინერალურ წყლებზე ერთ თვეს იცხოვრე[illegible] ბენ სერბიის მეფე ალექსანდრე და დედ[illegible] ფალი დრაგა.

✦ კავკასიის მთავარ-მართებლის კანკა[illegible] რგულებით, დათხოვნილ იქმნა სამსახური[illegible] დან, თავისისავე თხოვნის ძალით, ნოვორო[illegible] სიისკის ქალაქის თავი ბ. ბრომბერგ[illegible] („ჩერნომ. ვესტნ.“).

✦ წელს ტფილისის კადეტთა კორპუს[illegible] დაასრულა 11 ქართველმა ახალგაზდამ, რო[illegible] მელნიც სხვა და სხვა უმაღლეს სამხედრო[illegible] სასწავლებლებში აპირებენ შესვლას აი მა[illegible] თი გვარი და სახელი: ჩოლოყაშვილი დიმი[illegible] ვით, ერისთავი ალექსანდრე, გედევანიშვი[illegible] ლი გიორგი, დიდებულიძე ალექსანდრე, [illegible] ვახვახიშვილი ალექსანდრე, იმნაძე ლეონ[illegible] დე, ნაცვლიშვილი ანტონ, სიდამონ-ერის[illegible] თავი ვალერიან, სარაჯიშვილი გიორგ[illegible] თარხნიშვილი ვიქტორ და ციციშვილი [illegible] ივანე.

✦ მომავალ წელს მიწად-მოქმედების სა[illegible] მინისტრო სამი-ათას მანეთს გადაა[illegible] მისცემს საუკეთესო ღვინოში. მამული[illegible] რომელსაც ჰსურს მონაწილეობა მიიღოს კო[illegible] ნკურსში, თვისი სურვილი 190: წლის [illegible] თებერვლამდე უნდა გამოუცხადოს მიწა[illegible] მოქმედების სამინისტროს, რომელიც მა[illegible] ნვე გამოუგზავნის კონკურსის აწვრილ[illegible] ბით პირობებს.

სამზრუნველო კომიტეტის პირდაპირი მოვალეობა იყო უკვე არსებულ სკოლასთან გაეხსნა პარალლელური განყოფილებები, მაგრამ, სამწუხაროდ, კომიტეტი წინააღმდეგია ამ განყოფილებათა გახსნისა და დღითი დღე ცდილობს უკვე არსებული განყოფილებებიც დახუროს. ბბ-ნთ კომიტეტის წევრებს რომ ნათლად ჰქონდეთ წარმოდგენილი სათავად-აზნაურო სკოლის არსებობის დედა-აზრი, რომ იგინი მართლაც რიგიანათ იცნობდნენ სკოლის ყოველ გვარ ვითარებას, მაშინ ყოვლად შეუძლებელია, რომ იგინი ამ განყოფილებების წინააღმდეგი ყოფილიყვნენ მით უმეტეს, რომ, სასწავლებლების სიცოტავის გამო, არა ერთი და ორი ქართველი სკოლის გარეშე სრულიად უსწავლელი რჩება. ამნაირად სამზრუნველო კომიტეტი თავის ხანგრძლივი მოქმედებით სკოლას მხოლოდ დიდი ნაცვლობას უწევს და არც ერთი თვალსაჩინო ცვლილება არ მოუხდენია სკოლის ცხოვრებაში, რისაც ოდნავ მაინც შეეცვალოს სკოლისათვის ელფერი. შეიძლება სამზრუნველო კომიტეტის ნაყოფიერად მოქმედებას რაიმე საზოგადო პატივსადები მიზეზები აფერხებდეს, მაგრამ საქმე ისაა, რომ კომიტეტს ამ მიზეზების შესახებ კრინტიც არ დაუძრავს და, რამდენითაც ჩვენ ვიცით, ამ გვარ მიზეზებს ადგილიც არ უნდა ჰქონოდეს. თუ კი სხვა ადგილას სამზრუნველო კომიტეტები ნაყოფიერად მოქმედებენ, ქუთაისის სათავად-აზნაურო სკოლის სამზრუნველო კომიტეტს რაღა მოუვიდა, რად შეფერხდა საქმე ისე, რომ თითქმის მეოთხედი საუკუნის მოღვაწეობამ ისე უნაყოფოდ ჩაიარა. ქუთაისის სკოლის სამზრუნველოს უნდა მოეხსენებოდეს, რომ ტფილისში არსებობს ევგრედ წოდებული სათავად-აზნაურო სკოლა, მოეხსენება აგრეთვე ისიც, რომ „ქ. შ. წერა-კითხვის გამავრცელებელი საზოგადოების“ გამგეობა ბათუმსა და კავკავში ინახავს ორ სკოლას, რომელთაც თავიანთი სამზრუნველო კომიტეტები ჰყავთ. ტფილისის სათავად-აზნაურო სკოლის სამზრუნველოს მეცადინეობით სკოლა სრულ გიმნაზიად გადაკეთდა, წლითი წლობით პარალლელურ განყოფილებებს უმატებს, სკოლასთან პანსიონი დაარსა მასწავლებლების მომავალში ნივთიერად უზრუნველ ყოფისათვის, საპენსიო წესდების პროექტი შეიმუშავა, საპენსიო კასას უკვე 20,000—25,000 მანეთამდე შეძლება მოეპოვება. მართალია, სკოლას აქაური ბანკი ინახავს, მაგრამ ყოველ შემთხვევისათვის სამზრუნველო კომიტეტმა თავდა-რიგი დაიჭირა და სკოლის უზრუნველ საყოფად ძვირფასი სახლები შეიძინა საკუთრებად, აგერ ერთი წელიწადია, რაც სამზრუნველო სკოლის საკუთარ შენობის აგებას შეუდგა და დღითი დღე თავს დასტრიალებს ამ საშვილიშვილო საქმეს.

სამზრუნველო კომიტეტის წევრები ისე მხნედ და ენერგიულად შეუდგნენ სკოლისათვის საკუთარ შენობის აგების საქმეს, რომ შენობისათვის საჭირო თანხის კარგა დიდ ნაწილს კერძო შემოწირულების საშუალებით აგროვებს. ბათუმისა და კავკავის სამზრუნველო კომიტეტებიც ღირსეულად ასრულებენ ნაკისრ მოვალეობას. „ქ. შ. წერა-კითხვის გიმავრცელებლის საზოგადოების“ მოქმედების 1898 წ. ანგარიშში ვკითხულობთ ბათუმის სკოლის სამზრუნველოს შესახებ: „წერა-კითხვის გამავრცელებლის საზოგადოების გამგეობა სიამოვნებით აღნიშნავს იმ დიდ შრომას, რომელიც ბათუმის სკოლის სამზრუნველომ იკისრა და საანგარიშო წელს დაასრულა. ხუთი წლის განმავლობაში მან შეჰკრიბა თავის მუყაითობით და მხნეობით 20,000 მან. და ააშენა მშვენიერი სასკოლო სახლი ორის მასწავლებლის სადგომით. სკოლის მნიშვნელობა შესამჩნევია, მისი ნაყოფიერი შრომა ძვირფასია, მომავალიც უზრუნველ-ყოფილია სულ ამ სამზრუნველოს მეოხებით და სხვ.“ ამავე წლიურ ანგარიშში კავკავის სკოლის სამზრუნველოს შესახებაც ნათქვამია: „გამგეობას თავის მოვალეობად მიაჩნია მიაქციოს საზოგადოების წევრთა კრების ყურადღება იმ დიდსა და დაუვიწყარ ღვაწლზე, რომელიც დასდო კავკავის სკოლის სამზრუნველომ როგორც ამ ქალაქის ქართველობას, ისე ჩვენს საზოგადოებას. ჯერ იყო და თავის მუყაითობით და მხნეობით ააშენა ჩვენს სკოლას მშვენიერი სახლი ისე, რომ ჩვენს საზოგადოებას თითქის არაფერი დაუხარჯია-რა. სამზრუნველომ გადასწყვიტა სკოლასთან ეკკლესიის დაარსება და კიდევაც სისრულეში მოიყვანა თავისი გადაწყვეტილება.“ ყოველ წლიურად ბათუმის და კავკავის სამზრუნველოები 3000—4000 მ. ჰხარჯავენ თვითეულ სკოლაზე და ეს ფული ერთიანად ამ კომიტეტების მეცადინეობით იკრიბება, ბანკები მათ არავითარ დახმარებას არ აძლევენ. აი ღირს-სანიშნ[illegible] და ნაყოფიერი სამზრუნველო კომიტეტ[illegible] მოღვაწეობა! თუ კი ტფილისს, ბათუ[illegible] და კავკავში შესაძლოა ნაყოფიერად იმ[illegible] მედოს სამზრუნველო კომიტეტმა, თუ [illegible] ამ ქალაქებში რიგიანად მიდის სკოლის [illegible] ქმეები, ქუთაისს-კი რაღა დაემართა, ქუთა[illegible] ისის სკოლის სამზრუნველო [illegible]თ მისცე[illegible] „სალათას ძილს“ და ასე გულ ხელებ[illegible] კრეფილი შეჰყურებს სკოლა რომელ[illegible] დიდ და დიდ ზნეობრივ და ქონებრივ [illegible] მარებას თხოულობს.

ამ კითხვის გამოძიებას ჩვენ არ ვეუდგებ[illegible] ამის პასუხი თვით სამზრუნველ კომიტეტ[illegible] წევრებისათვის მიგვინდვია, ვეტყ[illegible] მხოლოდ, რომ საჭიროა ძირიადი რეო[illegible] განიზაციის მოხდენა კომიტეტის წეს-წყო[illegible] ბილებისა, საჭირო სამზრუნველო კომი[illegible] ტეტი განახლდეს. ქუთაისში ბევრ[illegible] ყმაწვილ კაცობაა, რომელსა უფრო მე[illegible] შეძლება და მოცალეობა აქ, ვინემ დღ[illegible] ვადნელ კომიტეტის წევრებს, ამიტომ სა[illegible] სურველია ეს ყმაწვილ კაცია იქმნეს მო[illegible] წვეული სამზრუნველო კომიტეტში სამ[illegible] ღვაწლოდ.

იმედია, წლევანდელი „ქ. წერა-კითხ[illegible] გამავრცელებელი საზოგადების“ წევრ[illegible] კრება ყურადღებას მიაქცევს ქუთაი[illegible] სკოლის სამზრუნველო კომიტეტების მეთა სამწუხარო ვითარებას მით უმეტ[illegible] რომ სარევიზიო კომისიის წევრებს უკ[illegible] აღუნიშნავთ თავის წლევანდელ სარევიზ[illegible] ოქმში ქუთაისის სამზრუნველოს სკოლ[illegible] სადმი „უზრუნველობა“.

ა. უმისთავე[illegible]

◆ ხვალ, 2 ივნისს, სხდომა ექნება ტფ. …აქის გამგეობას, რომელზედაც მიწვე…ნი არიან ბელგიის უსახელო საზოგა…ების დირექტორი ბ-ნი რიდზინსკი, ქა…ქის ინჟინერი და ზოგიერთი გარეშენიც. …ომაზე განსახილველად დანიშნულია …თხი ბელგიის უსახელო საზოგადოების …ვილ დირექტორის რობისა და ქალაქის …ეობის შუა ჩამოვარდნილ უთანხმოების …ახებ; სხდომაზე საბოლოოდ უნდა გამო…ცეს ვალდებულია თუ არა ხელშეკრუ…ბის ძალით უსახელო საზოგადოებამ …ხოს ქალაქს 600,000 მან.

◆ ამიერ-კავკასიის რკინის გზის მმარ…ობის განკარგულებით, ამიერიდან …ნის გზაზე დაწესებული იქნება მესა…ის სათადარიგო რაზმი. სათადარიგო …რე შეუდგება სამსახურს მაშინ, როდე… მეისრე რაიმე მიზეზის გამო დათხოვ… იქმნება დროებით ან შინ ან საქმეზე; …დე მეისრის ადგილზე ამ შემთხვევებში …ნის გზის მუშებს აყენებდნენ.

◆ ტფილისის საოლქო სასამართლოს …კურორმა წარუდგინა სასამართლოს სა…სოფლის მცხოვრების ყაზაროვისა, …მელსაც ბრალდება გამომძიებლის ნ. თ. …ანაშვილის შეურაცხყოფა. საქმეს განი…ავს საოლქო სასამართლოს სესსია სიღ…ში ივნისის შუა რიცხვებში.

◆ კავკასიის სამხედრო ოლქის შტაბის …როსი ბელიავსკი პეტერბურგს წავიდა …ახურის საქმეებისა გამო.

◆ ჩვენ გადმოგვცეს, რომ ტფილისის …ერცულ ბანკს უყიდნია ბაქოში ადგი… და ფირებს საკუთარ შენობის აგებას. …ობაში მოთავსებული იქნება როგორც …ის განყოფილება, ისე საქონლის საწ…ი; უკანასკნელის მოწყობით ბანკს სა…რგე აქვს გააფართოვოს საქონლის გირა… სესხს გაცემის ოპერაცია.

◆ ს. საგარეჯოდან გვწერენ: 24 მა…სს, საღამოს 9—10 საათზედ, 8 ბოროტ…მქმედი დაეცა ს. საგარეჯოში მცხოვრებს …ლს თევდორე გულისაშვილს. მათ სა… კაცი თავამაგირე ბოსელში შეაგდეს და …ეტეს, ორი თან წაიყვანეს სახლში და …თხოვეს ყველაფერი ეჩვენებინა. სახლის …რონი ინ არ იყო. ავაზაკებმა ყველა… არხენალ გადააბრუნეს, გადმოაბრუ… და არხინადვე წავიდნენ. წაიღეს 230 … ნაღდი და 150 მანეთის სხვა და სხვა …თი. ვერცხლეული, წასაღებად დამზადე…ლი, შემთხვევით იქავ დარჩათ. ამ დროს …ელენისულ მინდორში იყვნენ სამუ… ასე, რომ პატარახანს უკან მდევრად 8 კაცი ძლივს გაადევნეს, ისიც უიარა…; მდევრებმა კვალი მიაგნეს, მაგრამ ავა…თა დაჭერა შეუძლებელი შეიქმნა.

◆ სოფ. ბაშიდან (ქუთ. მაზრა) გვწე…, რომ ი 27 მაისს, განთიადისას, ვი… ბოროტგანმზრახველმა გადასწვა ახ… აგებული შენობა აქაურ სამრევლო …ლისა. ეს შენობა დიდის გაჭირვებით … აგებული შემოწირულ ფულით, რო…საც აგროვებდნენ სამ წელიწადს; ბო…ტმა ადამიანმა-კი ერთ-წამს გაანადგურა …ლი შრომა და მეცადინეობა.

◆ ჩვენ გვეუწყობინებენ, რომ ქუთაისში …ხოვში 25 მაისიდან გაიხსნა აბრეშუმის …ის ბაზარი საყოველთაო სასწორით. …ის ფასი ძლიერ მცირეა: ფუთი 8 მა… სამდე. ბევრ მეაბრეშუმეს უკანვე მიაქვს …სი პარკი; მყიდველები ჯერ-ჯერობით … არ უმატებენ. მეაბრეშუმეთ ძალიან …ლის ქუთაისში ახლად დაარსებული ამ…გობა „კოლხიდა“, რომელმაც ერთბა…ასწია ქუთაისში პარკის ფასი. პარკის …ვალს ნაკლებს ელიან, მაგრამ ღირსე…გვარიანი ჰნებათ.

◆ ქუთაისის სასულიერო სემინარიაში … 1-ლი ხარისხის დიპლომით კურსი …სრულებია 1 კაცს და არა 13-ს, რო…ც ამას წინად გვქონდა აღნიშნული; … სიაში გატოვებული ყოფილა მი…ტროფ. ხოშტარია, რომელსაც აგრეთვე 1-ლის ხარისხის დიპლომი მიუღია.

◆ გასულს წელს ტფილისის ფოსტა-ტელეგრაფის კანტორას შემოსვლია სულ 417,052 მან.; აქედან ფოსტის შემოსავალი ყოფილა 185,252 მან., დანარჩენი-კი შემოსულა ტელეგრაფიდან და ტელეფონიდან; ხარჯი-კი კანტორას ჰქონია 166,945 მან. ასე რომ წმინდა შემოსავალი დარჩენია 250 ათას მანეთზე მეტი.

◆ ტფილისის პირველ კლასიკურ გიმნაზიაში, კადეტთა კორპუსში, ტფილისის სასულიერო სემინარიასა და სასულიერო სასწავლებელში ეგზამენები უკვე დასრულდა და მოწაფენი საზაფხულოდ დაითხოვეს.

◆ ოფიციალურის ცნობით, გასულ წელს ტფილისის გუბერნიაში სულ 1660 კაცი გამხდარა ავად სიფილისით, რომელთაგან სამი კაცი კიდევაც გარდაცვლილა.

◆ ტფ. სასანიტარო-სამკურნალო საბჭომ დაავალა ექიმ-ქალს ოსიპოვისას თვალ-ყური ადევნოს ლუდისა და კვასის დუქნებს, ხოლო ექიმს გედალინს—სხვა და სხვა მინერალულ წყლების ქარხნებს.

◆ იმავე საბჭომ დაადგინა—შეწყნარებულ იქმნას ქალაქის სააბანოების მუშათა შუამდგომლობა იმის შესახებ, რომ კვირა დღეებში თავისუფალი იყვნენ მუშაობისაგან. ეს დადგენილება მალე წარედგინება განსახილველად ქალაქის საბჭოს.

◆ ამას წინად დ. საჩხერიდან კორესპონდენტი გვატყობინებდა ამბავს, ვითომც მთავრობას განუზრახავს დაბა საჩხერის ქსენონი ხარაგაულში გადაიტანოს. არ ვიცით, რამდენად მართალია ეს ამბავი, მხოლოდ არ შეგვიძლიან არ აღვნიშნოთ შემდეგი: საჩხერის ნაწილში სულ ექვსი საზოგადოებაა, სადაც 50,000 კაცი სცხოვრობს; ზოგიერთი სოფლები საჩხერეზე ძალიან დაშორებულნი არიან, განსაკუთრებით ჩიხის და არგვეთის საზოგადოება, ხოლო კორბოულის საზოგადოების სოფლები თითქმის 15 ვერსტზე დაშორებულნი არიან საჩხერეზე; ამ ადგილებში გზები ისე უვარგისია, რომ დღისითაც საშიშია გავლა, არამც თუ გაჭირვების დროს ღამით; ამას ისიც უნდა დავუმატოთ, რომ შორაპნის მაზრის ეს კუთხე ყოვლად ჩამორჩენილ მდგომარეობაშია, რის შედეგიცაა ხშირი ავადმყოფობა, უპატრონობა, ბევრჯელ გადამდებ სენის გავრცელება და სხვა. საჩხერის ქსენონით, სიახლოვისა გამო, ჭიათურის ნაწილის ერთი საზოგადოება—ქორეთიც—სარგებლობს, სადაც არა ნაკლებ 1500 მცხოვრებისა იქნება. ასეთ დიდს რაიონს დღეს ძლივს უვლის ერთი ექიმი, ხოლო თუ ნამდვილად გამართლდა ხმა საჩხერიდან ქსენონის გადატანის შესახებ, ძნელი წარმოსადგენი იქნება, თუ რა ცუდ მდგომარეობაში უნდა ჩავარდეს ეს ამოდენა ხალხი. როგორც შევიტყვეთ, ადგილობრივ შეგნებულ პირთ, როცა ეს ამბავი გაუგიათ, თხოვნით მიუმართავთ მთავრობისათვის, ისევ საჩხერეში დასტოვონ ქსენონი. საჭიროა, ყურადღება მიექცეს მათ თხოვნას. მართალია, ჭიათურაში არის სამკურნალო, მაგრამ ის კერძოთ შავი-ქვის მწარმოებლების საჭიროებას უნდება და გარდა ამისა 15—20 ვერსტზეა დაშორებული საჩხერის ნაწილზე.

◆ გუშინ-წინ ტფ. ქალაქის გამგეობაში სხდომა ჰქონდა საბჭოს იმ კომისიას, რომელსაც მინდობილი აქვს ქალაქის ქუჩების სახელის დარქმევა. კომისიამ ამ სხდომაზედ, სხვათა შორის, საჭიროდ სცნო ეხლანდელ „კალიუჩიბალკას“ თეოდოსიის ქუჩა ეწოდოს, „ვანიუჩიბალკას“—კახეთის ქუჩა, არჯევანიძისა და თავ. მუხრანსკის სახლებს შუა ქუჩას—გიორგის პატარა ქუჩა და სხვ.

◆ ტფილისის ერთ-ერთ კაპიტალისტს განცხადება წარუდგენია სახაზინო თეატრის დირექციისათვის—ალგეთის ქვით მოვფინავ თეატრის გარშემო მოედანს, რაც 12 ათასი მან. დაჯდებაო.

ქუთაისის საბჭო

28 მაისი.

ქალაქის საბჭოს კრება მოხდა პირველად ქალაქის ახალი მოურავის დ. ა. ღორთქიფანიძის თავმჯდომარეობით. გახსნა თუ არა კრება ქალაქის ახალმა თავმა, მიჰმართა საბჭოს შემდეგის სიტყვებით: «პირველადვე, რაკი დავეთანხმე საბჭოს კომისიას ქალაქის მოურაობაზე კენჭი მეყარა, მე ვგრძნობდი, რომ დიდ საქმეს ვკიდებდი ხელს. მადლობას ვწირავ ჩემს ამომრჩევლებს, რომ ჩვენი ქალაქის ბედ-იღბალი და საქმეების გაძღოლა მე მომანდეს; მეც და ჩემი თანამშრომლები ვეცდებით გულ-წრფელი შრომით შევძინოთ რამე ქალაქს. დარწმუნებული ვარ, რომ სარგებლობის მოტანა შესაძლებელია, მხოლოდ საქმის სიყვარული და გულ-წრფელი შრომაა საჭირო. იმედია, შეუძლებელს ჩვენ არას მოგვთხოვენ და ერთად ჩვენთან საბჭოც სიყვარულით და გულ-მხურვალედ მოეკიდება ქალაქის საქმეებს. ამ უკანასკნელ გარემოებით გამხნევებული შევუდგები შრომას და, ეჭვი არ არის, შევმატებთ ქალაქს რამეს, თუ კი თანხმობა და ერთობა მაგრად გაიდგამს ფესვს გამგეობასა და საბჭოს შორის. თუ ვინიცობაა სხვა და სხვა გარემოების გამო ჩვენ ვერა შევმატეთ ქალაქს და ამის სათავეში ჩვენი ყოფნა უადგილო იქნება, მაშინ ჩვენ თითონ გამოვეთხოვებით ქალაქს და ქალაქის საქმეებს. მხოლოდ ეხლა დავარწმუნებ საბჭოს, რომ მე და ჩემი თანამშრომლებიც თავის მხრით შრომას არ დავიზარებთ და გულ-წრფელად შევუდგებით ქალაქის საქმეებს».

ამის შემდეგ წაკითხულ და დამტკიცებულ იქმნა წარსული კრების ოქმი და საბჭო შეუდგა მორიგ საქმეების განხილვას.

პირველად მოხსენდა საბჭოს საქმე საყასბოზე საქონლის დაკვლის დროს შესახებ. ამ საქმის გარჩევას დაესწრო გუბერნიის ბეითალი ბ. გეორგიზონი. ქალაქის ეხლანდელ სავალდებულო დადგენილებათა ძალით, ქალაქის საყასბოზე საქონელი იკვლება 1 მაისიდან 1 ენკენისთვემდინ დილის 5 საათიდან 8 საათამდინ და შუადღისას 4 საათიდან საღამოს 7 საათამდე; დანარჩენ დროს—დილის 12 საათიდან 4 საათამდე. ქალაქის ბეითალი ბ. ლანგი ამბობს თავის მოხსენებაში, რომ მარიამობისთვის თხუთმეტიდან ადრე ბნელდება და შეუძლებელია 7 საათზე საქონლის გასინჯვა, ასე, რომ საჭიროა ამ რიცხვიდან შემოღებულ იქმნეს გასინჯვა დაკლული საქონლისა ნაშუადღევის 5 საათამდე. საბჭომ მიიღო ეს წინადადება და გუბერნიის ბეითალსაც არა უთქვამს-რა წინააღმდეგი.

შემდეგ ამისა მოხსენდა საბჭოს სხვა და სხვა პირთა თხოვნები მამულის გადაფასების და დახმარების შესახებ. საბჭომ უყურადღებოდ დასტოვა ეს თხოვნები და შეუდგა იმ კითხვის განხილვას, არჩეულ იქნეს ეხლა, თუ არა ქ. ქუთაისის მამულების საზოგადოდ დამფასებელი კომისია. საბჭომ ადრეულად დაინახა ეს, რადგანაც ჯერჯერობით ქალაქის საზღვრები არ არის საბოლოოდ აღნიშნული და რამდენიმე ქუჩას სახელიც არ აქვს. ამის გამო კომისიის არჩევა გადადებულ იქმნა იმ დრომდის, სანამ უკვე ამ ერთი წლის წინად არჩეული კომისია არ მისცემს სახელს უსახელო ქუჩებს და არ დაადგენს ქალაქის საზღვრებს.

ბოლოს მოხსენდა საბჭოს საქმე შესახებ ქალაქის შენობებისა ტფილისის ქუჩაზე. გამგეობის მოხსენებიდან სჩანს, რომ ქალაქს განუზრახავს ტფილისის ქუჩაზე დუქნების აშენება. ამის შესახებ მას მოუხდენია ორჯერ ვაჭრობა, არც ერთი არ დაუმტკიცებია და შემდეგ უვაჭროდ ჩილინგაროვისათვის გადაუცია შენობის აგება. რაღაც მიზეზების გამო, უწინდელ გამგეობას არ შეუკრავს პირობა ჩილინგაროვთან, ასე, რომ ქალაქს არ აქვს არავითარი უფლება იძიოს საქმე. მუშაობა კი მეტად უხეირო და უვარგის მასალათი სწარმოებს, ამიტომ საჭიროა ეხლავე არჩეულ იქმნას საბჭოსაგან ცალკე კომისია, რომელმაც უნდა განიხილოს ყოველივე, რაც კი გაუკეთებია ქალაქის მამულზე ჩილინგაროვს, და შესწორებით უკანასკნელს უვარგისი, ამასთანავე საჭიროა დაევალოს ჩილინგაროვს შენობის გათავება ივნისის 15-მდე, რადგანაც ეს დუქნები წელს უნდა დაგირავდეს საბჭოს გარდაწყვეტილებისამებრ და, ქალაქის ხარჯთაღრიცხვით, მიმდინარე წელს [illegible] 800 მან. შემოსავალი; [illegible] მე ამას ჩილინგაროვი არ დაეთანხმოს, ჩამოერთვას მას ეს საქმე და უკანასკნელი ან სხვას გარდაეცეს, ანუ და თვით ქალაქმა დაათავოს შენობა. საბჭომ შეუცვლელად მიიღო გამგეობის მოხსენება და აირჩია ცალკე კომისია—გამგეობის წევრისაგან, ქალაქის არხიტექტორისაგან და ხმოსნებ დარახველიძე, წერეთელი და გველესიანისაგან.

დღეს ქალაქში მოხდა საზარელი ამბავი. პოლიციის ერთი დაბალი მოსამსახურე მთვრალი შევიდა ერთ ოჯახში და, ცოტა ლაპარაკის მერე, რევოლვერით სასიკვდილოდ დასჭრა გულში ახალგაზრდა ქალი. რაკი დაინახა, რომ ქალი წაიქცა და ფართხალი დაიწყო, ტყვია შუბლში ირტყა და იქვე სული განუტევა. საქმე სწარმოებს; დაწვრილებით არა ვიცით-რა. დ. მ.

პროვინცია

მოზდოკი. ამას წინად გწერდით, თუ როგორ გახშირდა ამ უკანასკნელ დროს აქეთკენ ცუდ-კაცობა, რაც, ცოტა არ იყოს, პოლიციის დაუდევრობის ბრალიც არის. ამას შემდეგის საბუთით დაინახავთ; პოლიცია და საპატიმრო გვერდი-გვერდზე არიან; 22 მაისს, დილით, საათის თერთმეტზე, საპატიმროდან გაიქცნენ სამი ტუსაღი, რომელნიც დაჭერილები იყვნენ ცხენების ქურდობისათვის. ერთი მათგანი შეიპყრეს 24 მაისს სტანიცა პავლოდოლსკაში, ხოლო დანარჩენი ორის არა ისმისრა. როგორც ამბობენ, იმ ორ ტუსაღს ცხენი და ურემიც მოუტაცნიათ. ამ დროს კი პოლიცია მინდორში იყო...

კოლუბაშოვის «ხუტორში» (4 ვერსტია მოზდოკიდან) მცხოვრებ რუსის გლეხებს აქვთ თავიანთი ჭა, რადგანაც თერგი შორს არის. აქვე გვირაობით იკრიფებიან ნოღაელები, რომელთაც «ნოღა ბაზარს» უწოდებენ; ოცდა ორსავე მაისს ამ ჭაზე მიუყვანა ერთ ნოღაელს ცხენი წყლის დასალევინებლად, მაგრამ გამოსცვივნიყვნენ გლეხები და იმდენი ეცემათ, რომ სამი საათიდა ეტოცხლა. საწყალი მკვდარი ნოღაელი შინ წასვენეს. ამის დამსწრე ჩინჩილაძე ამბობს, ბევრი ვირბინე ცხენით და ვიყვირე. «პოლიციაო», მაგრამ აბა რას გავაწყობდი. .

ამავე დღეს მოჰკლეს თემის ზაბალოტინის ადგილის მეთვალყურე ვასილ ხაბალოვი (ოსი). ზემო ხსენებულ ზაბალოტინს იჯარით აქვს აღებული მოზდოკის ქალაქის მიწები ცხვრის საძოვრად და სათიბად. 22 მაისს ვ. ხაბალოვი ამ ადგილების სანახავად წავიდა ურმით და წააწყდა რუსის გლეხებს მაშინ, როდესაც ესენი ცხენებს აძოვებდნენ და ბალახის თიბვასაც დამობდენ. ხაბალოვი გაუჯავრებიყო, ჩვენს მიჯნაში რა ნება გაქვთ, რომ აგრე თავისუფლად თარეშობთო, და გაურას თურმე უპირებდა. მაგრამ გლეხები დახვევიყვნენ უიარაღო ხაბალოვს და ისე ეცემათ, რომ ნახევარი საათი აღარ უცოცხლია, მერე შეაგდოთ ურემზე და ცხენმა დაჩეჩქვილი ხაბალოვი მოაყენა კარზე საწყალს ცოლ შვილს. ფერშალი ვ. რადევანოვი ამბობს, 200 კაცი მეტი გამიჭრია, მაგრამ ასე უღმერთოდ მოკლული არა მინახავსრაო. სულ ნაწლავები, ფილტვები და გული ერთობით გაწყალებული იყო და მასთანაც გულის ფიცარის ძვლები სულ დალეწილი იყოო. ჭრილობა კი რამე იარაღით სრულებით არ ჰქონია. პოლიციამ აღმოაჩინა ხაბალოვის მკვლელები, ერთი თვით ამ «ხუტორის» მამასახლისის შვილი ყოფილა გვარათ ბარონიკოვი და დანარჩენი სამიც იმავე სოფლის მცხოვრებნი, ჩამომავლობით ყველა რუსები. ხსენებული მკვლელები დაიჭირეს და ეხლა ისინი მოზდოკის საპყრობილეში იმყოფებიან.

ვისსაც უთქვამს «საწყალ კაცს ქვა აღმართში მიეწევაო», მართალი უთქვამს: ერთ ღარიბ სომეხს არტემ ასლამაზოვს მოჰპარეს მოზდოკის ახლო 4 ცხენი, ღირებული 250 მ.; ამ ასლამაზოვმა, ვინ იცის, როგორის გაჭირვებით მოგროვ-

ბულის ფულით იყიდა ოთხი ცხენი, ნისიად აიღო სათიბი და მორიგებოდა ერთ ტავრიდელს სათიბლად, მაგრამ პირველ დღესვე მოჯამაგირემ მოჰპარა ოთხივე ცხენი და სადღაც გაჰქრა. საწყალი ასლამაზოვი კი თვალ ცრემლიანი დაბრუნდა სახლში. გიორგი დუდუშაური

ლანჩხუთი. 11 მაისს ქ-ნ ელისაბედ სალაყაიას თაოსნობით ადგილობრივი სამრევლო საქალებო სკოლის სასარგებლოდ გაიმართა წარმოდგენა. სიმართლე უნდა ვთქვათ, რომ პიესები მაინცა და მაინც კარგები არ იყო, რადგან მოსამზადებლად ცოტა დრო იყო და წიგნების შოვნა ვერ მოვასწარით. პირველი მოვლენაა აქ, რომ ასეთი თანაგრძნობით, ასეთი ხელის-ხელ გადაებით საზოგადო საქმეს შესდგომოდეს ყველა—დიდი, პატარა, ნასწავლი და უსწავლელი. გარდა ქ-ნ სალაყაიასი საქმეს ხელს უწყობდნენ ბ.ბ. ნესტორ მხეიძე და იოს. სკურატი, რომელმაც მოგვიწყო სცენა, სადაც ხუთი დღე მქვს-ექვსი მუშით უსასყიდლოდ და თავისი ხარჯით შრომობდა. დიდი მადლობის ღირსნი არიან აგრეთვე სადგურის მოსამსახურენი: სადგურის უფროსი, მისი თანაშემწე, ყველა ტელეგრაფის მოხელე და სხვა მოსამსახურენი. პირველად წარმოადგინეს რუსულად «Въ гостяхъ безъ хозяина», შემდეგ ქართულად: «ცოლ-ქმრობის წინაადმდეგ», «თაგვის ბრალია» და «ბუტიაობა». წარმოდგენის შემდეგ წაკითხულ იქმნა რამდენიმე ლექსი. ანტრაქტებში უკრავდა ბათუმის სამხედრო მუსიკა. წარმოდგენას აუარებელი ხალხი დაესწრო. ბილეთების გაყიდვით შემოვიდა 310 მ. 10 კ. კერძო შემოწირულება 8 მ. 10 კ. ბუფეტიდან შემოვიდა 119 მ 50 კ. სულ შემოსავალი 437 მ. 70 კ. ხარჯი წარმოდგენაზე და ბუფეტზე (ანგარიში დაწვრილებით გამოცხადდება) 200 მ. 67 კ. დარჩა ნაღდ ფულათ 237 მ. 3 კ. და ფარდა ღირებული 20 მ. ეს ფულები მიემატება საქალებო სკოლის შენობის ასაგებ თანხას. დიდი მადლობის ღირსია ქ-ნ ელ. სალაყაიასა, რომლის მეცადინეობით და მეთაურობით გაიმართა ეს წარმოდგენა. იმედი გვაქვს შემდეგშიაც არ მოგვაკლებს მეთაურობას. დიდი მადლობის ღირსია აგრეთვე ქ-ნი მაშო ითრაიშვილი, რომელმაც გაგვიწია დახმარება ბუფეტში, სადაც ქ-ნ სალაყაიასთან და ბ. ნ. მხეიძესთან ერთად გაუძღვა ბუფეტს განაგებდა. მადლობის ღირსნი არიან აგრეთვე ის პატივ-ცემულნი და საზოგადო საქმის მოყვარულნი პირნი, რომლებიც მონაწილეობას ღებულობდნენ წარმოდგენაში: ქ.ქ. ნადია კალანდარიშვილი, პოლინე წილოსანი, ასინეთი ჩხარტიშვილი., ბ.ბ. ვლადიკინი, მალიხინი, სკურატი, პერშინი, სუფლიორი ჟუღელი, ა. ებრალიძე, კალანდაძე, და ქუთათელაძე. გრ. ურატაძე

ვარამი ჩვენი ცხოვრებისა

(პედაგოგიური წერილები ქართველ დედასთან)

წერილი მე-12.

თქვენი სასიამოვნო წერილიდან სჩანს, რომ ნიკო ძალიან წარმატებაში წასულა: სიტყვიერებითი ლექსიკონი გაჰფართოებია, წარმოდგენილობითი და დაკვირვების ნიჭს ნორმალური მსვლელობა მიუღია; დასტყობია ჭკვა-გახსნილობა—წლოვანობასთან შესაფერი, სიტყვა-პასუხში წარმატების ნაბიჯი გადუდგამს და მისჩვევია კიდეც ნახულისა და გაგონილის რიგიანად და სიმართლით გადმოცემას და მეხსიერება ხომ გასაკვირველად გასძლიერებია! მართალია, რომ შესანიშნავი წარმატებაა და სულითა და გულით მოგილოცავ კიდეც გამარჯვებას ამ ძნელ საქმეში, პატივცემულო ქართველო დედავ! ეხლა თქვენ მარჯვე დრო გაქვთ თქვენს ნიკოს წერა-კითხვა დააწყებინოთ და ვისურვებ, რომ იმავე სიმხნევით და სიყვარულით დაგეძლიოთ ეს მართლა რომ ძნელი საქმეც. მეც ჩემის მხრივ დიდი სიამოვნებით ვეცდები, შეძლებისა დაგვარად, გაგიადვილოთ ეს საქმე.

შეგნებული მშობელი, ან მასწავლებელი პირდაპირ წერა-კითხვიდან არ დაიწყებს საქმეს, მოწყალეო ხელმწიფევ! წერა-კითხვის სწავლებას მოსამზადებელი სამუშაოც უნდა მოსდევდეს. და ეს მოსამზადებელი სავარჯიშოები სამ კატეგორიად უნდა გაიყოს: ა) **სავარჯიშოები წერის სასწავლებლად;** ბ) **ხმების გამოსაცალკევებლად** და გ) **თვით წერა-კითხვის შესასწავლებლად.**

ა) პირველ ხანებში წერა ხაზვით (черченіе) იწყება და ეს სავარჯიშო საუკეთესო საშუალებად ითვლება წერის შეგნებულად სწავლისათვის. თითქმის ყოველ პედაგოგიურად შემუშავებულ საყმაწვილო სახელმძღვანელო წიგნში შეჰხვდებით, რომ წერა იწყება საგნების ხაზვით. პირველად ბადეებში—აქვთ ერთი და რამდენიმე ხაზებით შემდგარი საგნები (ჯვარი, ფანჯარა, სახლი, მაგიდა და ბევრი სხვა), მერე ამ საგნებს მოსდევენ უფრო რთული საგნები და შემდეგში მრუდე ხაზებით შემდგარი საგნებიც. ბავშვი მასწავლებლის ჩვენებით კითხულობს დახაზულს, აკვირდება მის ნაწილებს, ადრის ცოცხალ საგნებს და მერე კი აჩვენებს ბავშვს—თუ რამდენ და როგორ დაიხაზოს რომელიმე საგანი. ამ გვარი ხაზვა ბავშვს სრულიადაც არ უჭირდება და დიდის ხალისითაც ჰმუშაობს და ავარჯიშებს ხელს. ამ ვარჯიშობას, იმის გარდა, რომ ახალისებს ბავშვს, პედაგოგიური მხრითაც დიდი მნიშვნელობა აქვს: ხაზის შემწეობით ბავშვი სწავლობს ყარანდაშით დაწერას, აკვირდება დახაზულის ელემენტებს, ადრის ცოცხალ საგნებს და მით ეხსნება არამც თუ მარტო დაკვირვებითი ნიჭი, არამედ ემზადება კიდეც წერის პროცესისათვის. ხაზვის დროს მასწავლებელი უსახელებს დახაზულის ელემენტებს (პირ-და-პირი ხაზი, მრუდე, რკალი, რგოლი და სხვ.). ეს მით უფრო საჭიროა, რომ შემდეგშიაც, წერის დროს, იმავე ელემენტების შესწავლა მოუნდება მასწავლებელს. წერის დროსაც მასწავლებელი აჩვენებს თუ რომელიმე ასოს ელემენტი რა გვარად იწერება და ამის შემდეგ აწყებინებს წერას. ბავშვი წერას სულ უბრალო ელემენტებიდან იწყებს და თანდათან რთულ ელემენტებზე გადადის. ბავშვი ხაზვისა და წერის სწავლების დროს უნდა რიგიანად ჯდომას, ადგომას, ყარანდაშის ხმარებას სწავლობდეს. ბავშვი პირველად ჰხაზავს და სწერს რვეულზედ ყარანდაშით და როდესაც ხელი მიეჩვევა თავისუფლად მოძრაობას, მერე წერა კალმითაც შეიძლება. ამისთანა ვარჯიშობის შემდეგ, რასაკვირველია, ბავშვს არ გაუძნელდება ელემენტების მაგივრად სრული ასოების დაწერა.

ბ) მეორე წინასწარ ვარჯიშობას წერა-კითხვის შესასწავლად სიტყვების განაწილება შეადგენს. მართალია, ასეთი ვარჯიშობა შემდეგშიაც, სუყველა ასოების შესწავლის დროს, გრძელდება, მაგრამ მაინც და მაინც ამისთანა სავარჯიშოს რამდენიმე გაკვეთილი უნდა მოჰხმარდეს, რომ ბავშვს შეეძლოს ადვილად სიტყვების განაწილება და ხმების გამოცალკევება. თუ პირველადვე თქვენ ნიკოს მიაჩვევთ ამ გვარ შრომას, შემდეგში, ასოების შესწავლის დროს, საქმე არ უნდა გაძნელდეს, რადგანაც ბავშვი მიხვედრილი იქნება, რომ ყოველი სიტყვა შეიძლება გავანაწილოთ და ხმებად დავყოთ. და ამ ხმების გამოცალკევება სიტყვებიდან შეადგენს ერთს უმთავრეს და მასთან ძნელს საქმეს პირველ-დაწყებითი სწავლების მსვლელობაში. ხმების გამოცალკევება, მოწყალეო ხელმწიფევ, ეს ის საფუძველია, რომელზედაც შენდება შეგნებული შესწავლა წერა-კითხვისა. ამისთვისაც მასწავლებელი ამ უკანასკნელ წინასწარ სავარჯიშოს დიდ მნიშვნელობას უნდა აძლევდეს.

მასწავლებელი ამბობს ადვილად გამოსათქმელ სიტყვას, რომელშიაც ხმები გარკვევით ისმის; მასწავლებელი ამ სიტყვას ნელა და დალაგებით ამბობს, რომ ბავშვმა შეიძლოს ყურადღება მიაქციოს იმ ნაწილებს, ნაწილებიდგანაც შესდგება ნათქვამი სიტყვა. მოწაფეები იმეორებენ ამ სიტყვას ერთად თუ ცალ-ცალკე, ამასვე ისევ მასწავლებელი გაიმეორებს და ამ მრავალჯერ გამეორებით ბავშვი ადვილად ჰხვდება, თუ ნათქვამი სიტყვა რა ხმით იწყება, ან რა ხმით ბოლოვდება და მასწავლებლის კითხვაზე—თუ ესა და ეს სიტყვა რა ხმებიდან შესდგება, ბავშვები ადვილად იძლევიან პასუხს. მაგრამ ყველა ნათქვამს მაგალითით უფრო კარგად ახსნის. ვთქვათ მასწავლებელი ამბობს სიტყვას „ია“, ყმაწვილები იმეორებენ ამ სიტყვას. მასწ. ეხლა ვიტყვი „ი“, სრული სიტყვა ვთქვი, თუ არა? აბა ისე დაასრულეთ ეს ჩემი ნათქვამი, რომ სრული სიტყვა გამოვიდეს. მოწ. „ი-ა“. მასწ. მე დავიწყებ სიტყვას და თქვენ დაასრულეთ—ი. მოწ. ა. მასწ. მე რა ვთქვი? მოწ. ი. მასწ. თქვენ როგორ-ღა დააბოლოვეთ ჩემი ნათქვამი? მოწ. ა —გაიმეორეთ, აბა კიდევ გაიმეორეთ, კიდევ და სხ. ამ გვარად ხმას „ი“ აცალკევებენ. ეხლა ვთქვათ სიტყვა „ოსი“. მე დავიწყებ, თქვენ დაასრულეთ. მასწ. ო. მოწ. სი. ეხლა, თქვენ, რა სთქვით? მე რაღა ვთქვი? აბა თქვენ დაიწყეთ სიტყვა „ოსი“ და მე დავაბოლოვებ. მოწ ო. მასწ. „სი“.—რა ხმით იწყება ეს სიტყვა? რითი ბოლოვდება? ეხლა კიდევ მე დავიწყებ, თქვენ დაასრულეთ: მასწ. ოს. მოწ. ი. რა ხმით იწყება? რა ხმით დავაბოლოვეთ ეს სიტყვა? გაიმეორე, შენ, შენ და სხ. გამოთქვით ერთად, ერთი და მეორე ხმაც ერთი მეორის შემდეგ (ოი). რა ხმა დავაკელით, რომ სიტყვა „ოსი“ გამოსულიყო. ამ გვარად ბავშვი მესამე ხმასაც ჰპოულობს. მე აქ შემეძლო სხვა ხერხი ხმების გამოცალკევებისა მომეყვანა, მაგრამ საჭიროდ აღარ დავინახე, რადგანაც აღნიშნული ხერხი საუკეთესო ხერხად მიმაჩნია ამ რთულ საქმეში. ამ სხვა-და-სხვა ვარჯიშობის შემდეგ, მასწავლებელი იწყებს თვით წერა-კითხვის სწავლებას, რომელზედაც შემდეგ წერილში მოგელაპარაკებით. ალ. ნათაძე.

საღამოს დეპეშები

31 მაისი

ოდესსა. 30 მაისი. მაღიშევი გამოტყდა, რომ მან მოჰკლა სოფიო ვოლოდკევიჩი, აგრეთვე რომ მას შპოლიანსკის გაძარცვის განზრახვა ჰქონდა, მხოლოდ უარს ჰყოფს გორიჩის მოკვლას. ამისათვის სასამართლო 100 მოწმეთაგან მხოლოდ 25 მოწმეს გამოჰკითხავს.

ვაშინგტონი. როკგილის წინადადება საზღაურის კითხვის გადაცემის შესახებ ჰააგის სამედიატორო სასამართლოში, მთელი კითხვის გადაწყვეტას ნიშნავს. მხოლოდ შეცდომით ეგონათ, რომ ყველა სახელმწიფოები ერთმანეთში შეთანხმდნენ 450 მილ. ტაელის შესახებ, ნამდვილად-კი ოფიციალური ცნობები არ არის, რომლიდანაც სჩანდეს, რომ ყველა სახელმწიფოები ან ზოგიერთები მაინც დასთანხმდნენ ამ კითხვის გადაწყვეტაში. თუმცა ჩინეთმა იკისრა 400 მილ. ტაელის გადახდა, მაგრამ ეს მოხდა იმავე უთანხმოების გამო, განსაკუთრებით იმ მოსაზრების გამო, ვითომ ელჩებმა ფორმალურად გადასწყვიტეს ეგ კითხვა.

ევროპაში გავრცელებული ხმები, ვითომ როკგილის წინადადება იმას ეხება, რა რიგად უნდა გადაიხადოს ჩინეთმა საზღაური, ცრუ მოსაზრებაზეა დამყარებული.

პრაგა. იმპერატორი აქ მოვიდა. ბურგომისტრის მისასალმებელ სიტყვაზე, რომელიც წარმოსთქვა მან გერმანულსა და ჩეხურ ენებზე, იმპერატორმა უპასუხა, რომ სატახტო ქალაქს პრაგას არ დაავდებს უყურადღებოდ და თავის დღეში არ დაივიწყებს, როგორ აღდგა და აყვავდა პრაგა მკვიდრთა გულწრფელის მეცადინეობის ძალით უკანასკნელ წლების განმავლობაში. წრფელის თანაგრძნობის გამოთქმის შემდეგ იმის ფაობაზე, რაც აქვს პრაგას ასასრულებელი ახლო მომავალში, იმპერატორმა გერმან... ლად მადლობა უთხრა წრფელის სალამ... თვის და რწმენა გამოთქვა, რომ ... ამგვარივე გრძნობები ... და მთელი ქვეყნის საერთო ... იმპერატორმა უსურვა ქალაქ ჩქარის ... ბიჯით წავიდეს წინ ეკონომიურს და ... ტურულ განვითარების გზაზე და უს... რომ იგი იყოს ყველასთვის დამც... მშვიდობიანის ურთიერთობისა და გან... რებისა. იმპერატორის გრადჩიკში წა... მოაგონებდა სატრიუმფო მოგზაურ... ლამაზად მორთულ ქუჩებზე.

კონსტანტინეპოლი. სულთანმა მი... რუსეთის ელჩი ზინოვიევი.

ჰავრი. ნაციონალისტს მარფეს, რომ... მაც ვალდეკ-რუსსოს ფორთოხალი ესროლ... სასამართლომ ორის თვით დაპატიმრ... მიუსაჯა.

პარიზი. სენის დეპარტამენტის უმაღ... საბჭოს თავჯდომარედ ამოირჩიეს ... ლისტი ვებერი; მისი მეტოქე იყო ... ნალისტი გალლი.

პარიზი. გაზეთ „ფიგარო“-ს აქციონ... თა კრებამ დაადგინა სამსახურიდან გა... ყენოს დე-როდე და პერივიე; გაზეთის ... თვა დროებით მიანდო ზედამხედველ ... ჭოს თავჯდომარეს პრესტას. პერივიემ ... ნააღმდეგობა გაუწია მომრიგებელ მოსამ... თლეს და პოლიციის ბოქაულს; მან ... იხმარა და მეორე დღეს გაზეთი თავის ... ხელის მოწერით გამოსცა. სასამართლ... დაადგინა, რომ უთუოდ პერივიეს ახლ... უნდა გამოდიოდეს გაზეთი 13 ივნისამ... სანამ საკომერციო სასამართლო გადაწყ... ტდეს საქმეს.

ბერლინი. დილის გაზეთები იტყობ... ბიან, რომ სამშაბათს იმპერატორი ვილჰ... მი სადარბაზოდ იყო რუსეთის ელჩად ... ყოფთან გრაფ შუვალოვთან. იმპერატ... ნახევარ საათზე მეტი დაჰყო მასთან. ... ლოვი სადილად მიპატიჟებული ყო ... პერიო კანცლერთან, სადაც იყო აგრე... რუსის ეხლანდელი ელჩი ოსტენ-საკენ...

რედაქტორი ალ. ჭყონია. გამომცემელი ალ. ჯაბადა...

გამოსადეგი ცნობანი

მიმოსვლა რკინის გზის მატარებლ...

(ფრჩხილებს გარედ ნაჩვენებია პეტერბურგის სა... ფრჩხილებში კი—ტფილისი).

ა) **ტფილისიდან** ბათუმისაკენ: 1) ... ფი მატარებელი გადის დილის 9 ს. 1... (10 ს. 9 წ.); 2) სათოსტო—გადის საღა... 5 ს. 27 წ. (6 ს. 25 წ.); 3) ამგზავრ... გადის დილის 6 ს. 49 წ. (7 ს 47 წ.).

ტფილისიდან ბაქოსაკენ: 1) ს... მატარ. გადის (მხოლოდ ხუთშაბათობით) ... დის 9 ს. 17 წ. (10 ს. 15 წ); სათო... —გადის დილის 11 ს. 48 წ. (2 ს. 46 ... 3) სამგზავრო—გადის საღამ. 3 ს. 18... (9 ს. და 16 წ.).

ტფილისიდან ყარსისაკე: სათო... მატარ. გადის საღამ. 10 ს. (1 ს. 58 ...

ტფილისიდან ბორჯომში: სამგ... მატარ. გადის შუადღის 1 ს. 0 წ. (2... 38 წ.).

ბ) **ქუთაისიდან** ტფილისამდე: 1) ... ტარ. გადის ღამის 12 ს. 45 წ. (1 ს. ... წ.); 2) გადის შუადღის 11 ს 40 წ. (1... 38 წ.); 3) ბაქომდე—შუაღამ 2 ს. 3... (3 ს. 30 წ.).

ქუთაისიდან ბათუმისაკენ: 1) მა... გადის ღამის 12 ს. 45 წ. (ს. 43 წ.) ... გადის შუადღის 11 ს. 40 წ (12 ს. 38 ...

ბათუმიდან ტფილისამდე: 1) ს... მატარ. გადის საღამ. 9 ს. 5 წ. (10 ს. ... წ.); 2) სათოსტო მატარ. ბაქომდე ... საღამ. 10 ს. 17 წ. (11 ს 15 წ.); 3) ... მგზავრო მატარ. ბაქომდე დის დილ... ს. 15 წ. (9 ს. 13 წ.).